

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE
Hacquetova 17
SI 1000, Ljubljana

Okoljski kazalci

***NAČINI GOSPODARJENJA NA
KMETIJAH***

Skladišča za živinska gnojila

Zoran ČERGAN, dr. Drago BABNIK

Cilji

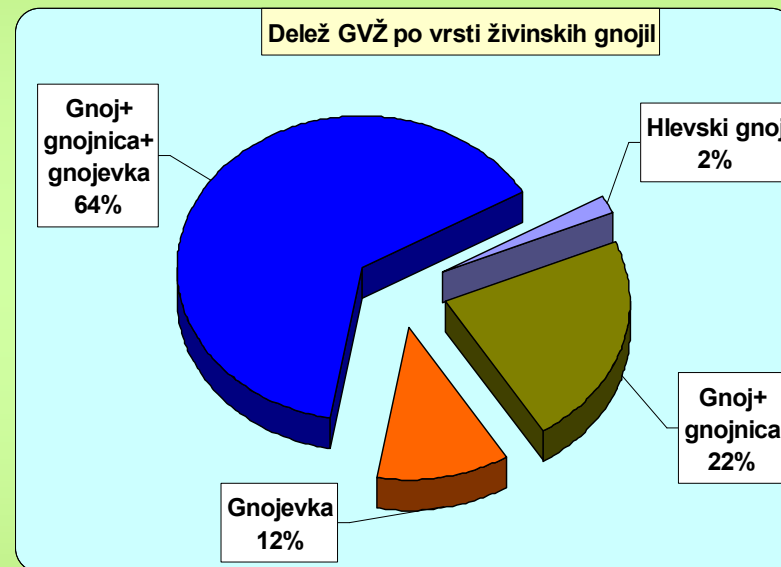
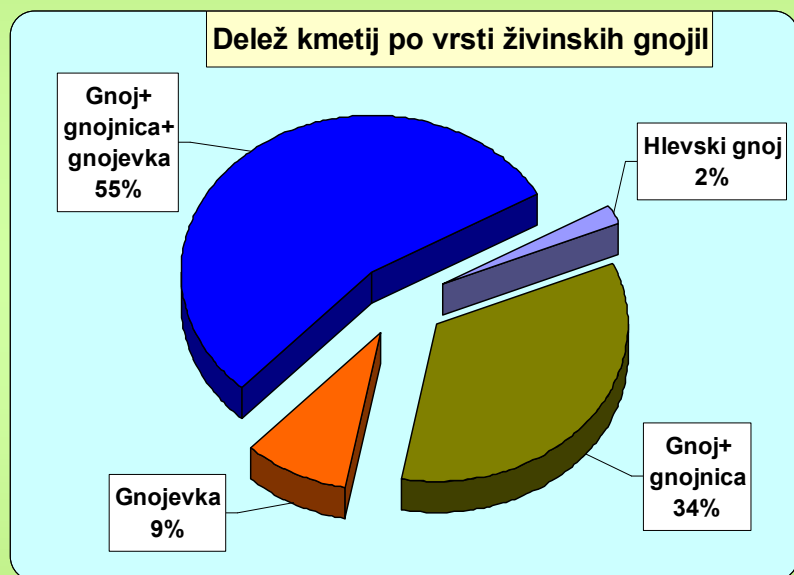
- **Na področju živinskih gnojil je cilj zagotavljati ustrezne zmogljivosti skladišč, saj premajhne zmogljivosti gnojničnih jam, gnojišč in drugih tipov skladišč silijo rejce k prepogostemu in nenačrtovanemu razvozu gnojil, ne glede na potrebe rastlin in razmere v okolju. S tem se povečuje nevarnost onesnaževanja tal in voda.**
- **Cilji v EU so usmerjeni k bolj okolju prijaznemu ravnanju z živinskimi gnojili med skladiščenjem in njihovo aplikacijo na polju.**
- *Cilji so podprti z zakonodajo (Zakon o kmetijskih zemljiščih, Zakon o varstvu okolja, Uredba o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju, Pravilnik za izvajanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju, Uredba o mejnem vnosu nevarnih snovi in gnojil v tla) ter v zadnjem času tudi z ukrepi kmetijske in okoljske politike (Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo 2004-2006, Nacionalni program varovanja okolja).*

Živinska gnojila

PORAZDELITEV KMETIJ GLEDE NA VRSTO ŽIVINSKIH GNOJIL

Ravnanje s hlevskim gnojem je glede ekoloških standardov enostavnejše kot z gnojevko

- V Sloveniji prevladuje hlevski gnoj. Izključno hlevski gnoj in gnojnico ima 34 % kmetij (22 % GVŽ), izključno gnojevko imajo na 9 % kmetij (12 % GVŽ), vse ostale kmetije (55 %) pa imajo kombinirane sisteme gnoj + gnojnica + gnojevka.***

Živinska gnojila

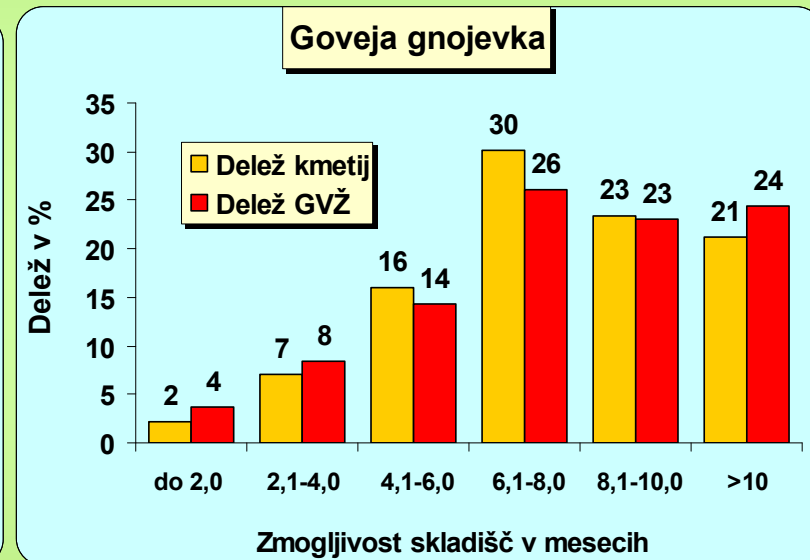
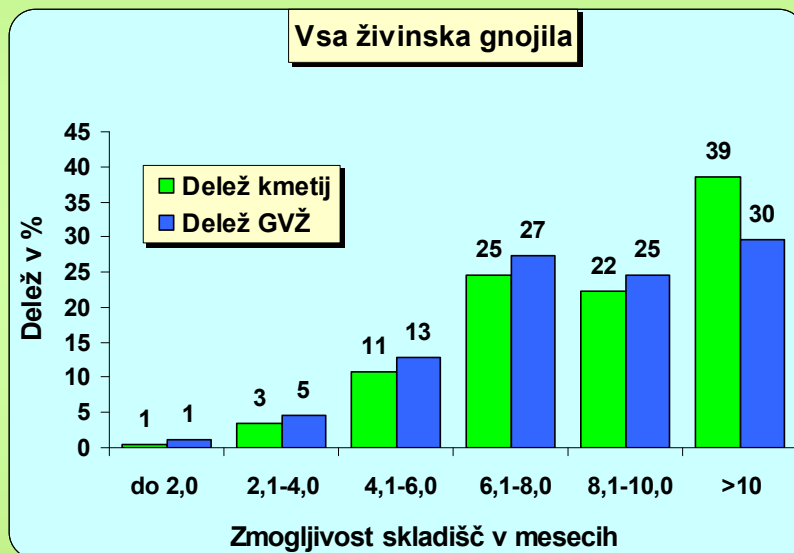
PORAZDELITEV KMETIJ GLEDE NA VRSTO ŽIVINSKIH GNOJIL IN NAČIN SKLADIŠČENJA

Živinska gnojila

PORAZDELITEV KMETIJ GLEDE NA SKLADIŠČNE ZMOGLJIVOSTI OBJEKTOV ZA ŽIVINSKA GNOJILA

Slovenski predpisi določajo, da mora imeti kmetija vsaj za 6 mesecev skladiščnega prostora za živinska gnojila

- **Premajhne skladiščne zmogljivosti ima okrog 15 % anketiranih kmetij, na katerih redijo 19 % GVŽ goveje živine.**
- **Na kmetijah, ki imajo izključno gnojevko ima premajhno zmogljivost gnojničnih jam 25 % kmetij, na katerih redijo 26 % GVŽ.**

Država	Skladiščna kapaciteta za gnojevko v mesecih (% kmetij)					
	1-2 mes	3-4 mes	5-6 mes	7-8 mes	9-10 mes	>10 mes
Avstrija (AT)			☐			
Belgija (BE)		☐	☐	☐		
Danska (DK)					☐	☐
Nemčija (DE)			☐			
Španija (ES)	40*	50*	10*			
Finska (FI)		1	4	19	13	63
Francija (FR)		☐				
Grčija (GR)			☐	☐	☐	☐
Irska (IE)		☐	☐			
Italija (IT)	☐	☐	☐	☐	☐	
Luksemburg (LU)			☐			
Nizozemska (NL)			☐			
Švedska (SE)			3	12	44	37
Velika Britanija (UK)	60	25	15			
Velika Britanija/ Irska (UK/ Northern Ireland)	10	21	36			
Slovenija (SI) ⁵	4	8,9	18,3	29,3	19,6	19,9

☐ = podatek ni podan v odstotkih

Vir: IRENA 14 – Farm management practices, Final report, Centralna podatkovna zbirka Govedo, Kmetijski inštitut Slovenije

Vrsta skladišča za gnojevko in gnojnico - delež kmetij, ki uporabljajo skladišče v %

Država	Precejalna laguna	Nadzemne okrogle Cisterne	Neobložene lagune	S plastiko obložene lagune	Kanali za gnojevko pod stojščem	Gnojnične jame izven hleva	1-pokrito 2-Nepokrito 3-z naravno skorjo
Avstrija (AT)	-	-	-	-	-	-	2
Belgija (BE)		5	5		60	30	2
Danska (DK)	-	-	-	-	-	-	1 & 3
Nemčija (DE)	-	-	-	-	-	-	2
Španija (ES)				□	[30] ⁴	[70] ⁴ ; 100 ³	2
Finska (FI)		□					1
Francija (FR)	-	-	-	-	-	-	2
Grčija (GR)	□		□				2
Irska (IE)				-	□		2
Italija (IT)				70*		30*	2
Luksemburg (LU)	-	-	-	-	-	-	2
Nizozemska (NL)					□		1
Portugalska (PT)				□			2
Švedska (SE)		> 90		< 10			1 & 3
Velika Britanija (UK)	5,4	14,8	16,2	2	17,6	11,8	2
Slovenija (SI) ⁵		□	□		38,7	55,6	1&2&3

□ podatek ni podan v odstotkih
- podatkov ni na voljo

: Tip gnojišč in porazdelitev v odstotkih glede na njihovo kapaciteto

Država	Tip gnojišča (%)			Delež gnojišč (%) glede na kapaciteto v mesecih					
	Pokrito gnojišče – Npropustna podlaga	Nepokrito gnojišče – Npropustna podlaga	Nepokrito gnojišče – brez podlage	1-2 Mes	3-4 mes	5-6 mes	7- 8 mes	9-10 mes	>10 mes
Avstrija (AT)	-	-	-		☐				
Belgija (BE)	70	30			☐	☐	☐		
Danska (DK)	-	-	-					☐	☐
Nemčija (DE)	-	-	-		☐				
Španija (ES)			☐			☐			
Finska (FI)	9	90	1	2	3	9	22	9	56
Francija (FR)	☐				☐				
Grčija (GR)	30	30	30			☐	☐	90	
Irska (IE)	-	-	-		☐	☐	☐		
Italija (IT)	☐					☐	☐	☐	☐
Luksemburg (LU)	-	-	-			☐			
Nizozemska (NL)	-	-	-	☐	☐				
Portugalska (PT)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Švedska (SE)		> 85					☐		
Vel. Britanija (UK)		50	50			☐	☐	☐	☐
Slovenija (SI) ⁵	3	>90		1	3	11	23	22	40

Komentar

Slovenski predpisi določajo, da mora biti na voljo 3,5 m² gnojišča s pripadajočo 2 m³ gnojnično jamo za vsako GVŽ, oziroma 8 m³ jame ali lagune za gnojevko. Pri govedorejskih kmetijah usmerjenih v prirejo mleka prevladujejo tipi kmetij, kjer skladiščijo živinska gnojila v obliki hlevskega gnoja. Od anketiranih kmetij je okrog 85 % takih, ki imajo tako gnojišča kot jame za gnojnico oziroma gnojevko, 2 % kmetij ima le gnojišča brez gnojničnih jam in 13 % izključno gnojevko. Skladiščne zmogljivosti objektov na kmetijah, ki imajo izključno gnojevko, so primerljive z EU povprečjem. Približno 70 % kmetij v Sloveniji lahko skladišči gnojevko več kot 6 mesecev. Prevladujejo betonske gnojnične jame izven hleva (55 %), manj je skladišč za gnojevko pod rešetkami v hlevu (39 %), ostalo pa predstavljajo odprte nadzemne cisterne in lagune. Na kmetijah, ki imajo kombinirana skladišča, so zmogljivosti skladišč razmeroma velike, saj zadostujejo za več kot 6 mesečno skladiščenje živinskih gnojil. Na teh kmetijah je v primerjavi z EU skupna zmogljivost skladišč nadpovprečna. Med gnojišči za hlevski gnoj prevladujejo nepokrita gnojišča na nepropustni oziroma betonski podlagi (>90 %). Glede tipa in zmogljivosti gnojišč je stanje v Sloveniji primerljivo s stanjem na Finskem in Švedskem.

